

~ 1 ~

O dvadsať rokov neskôr...

„Nechýba ti sebavedomie, mladá...“ Ale čoby nie, odbila by som ho. Uprene som hľadela na svoj obraz v zrkadle pri dverách a v duchu si predstavovala rozhovor s Joom. V čiernych, narýchlo kúpených šatách som sa nespoznávala. V Dači nebola čierna v kurze. Tu sa nosila biela, slamovožltá, ružová, zelená a modrá. K Dači skrátka patrili veselé farby. Veľmi som túžila osmeliť sa a predviesť sa vo farebných ľanových šatách. Smútok mi však bránil príliš na seba pútať pozornosť. Odpustil by mi to? Vysmial by ma? Pochopil by môj vzdor? V to som dúfala. Aj v ňom drial, učupený hlboko pod povrchom. Strčila som do kabelky papier s načmáraným textom. Vyčítala som celému svetu, že som to musela urobiť. Že som bola nútená ubližovať si, keď som sa pri písaní tých viet musela obzrieť za svojím životom. Nechcela som počuť ozvenu svojho hlasu, keď ich budem o niekoľko hodín prednášať. A predsa som sa rozhodla, že to uro-

bím. Kvôli nemu. Kvôli nej. Kvôli obom. Z vďaky za nový život. Bola som ich večným dlžníkom.

Zabuchla som za sebou dvere na mlyne a zamierila na dvor. Autá ho zapratali do posledného miestčka, takmer som cez ne nedovidela na fontánu. Za normálnych okolností by som bola bez seba od radosť, veď dvor plný áut znamená hotel plný hostí. Ibaže tentoraz na to nemali dôvod. Vlastne mali... Opak by vo mne vyvolal bezmocnú zúrivosť. Každý mal dobrý dôvod prísť. Hostia sa poschádzali zo všetkých kútov krajiny. Bola jar, sezóna sa ešte len rozbiehala, takže tým, ktorí prišli prví, sa ušli voľné izby. Ďalším sme bezplatne zabezpečili ubytovanie v okolitých hoteloch a na súkromí. Bolo pre mňa záhadou, ako sa správa rozšírila. Nikto z nás nemal toľko času, aby sa tomu špeciálne venoval. Akoby ju našim hosťom zanesli poštové holuby...

Cestou na dvor Dače som mávla na pozdrav ľuďom, ktorých som míňala. Nik sa ku mne neodvážil priblížiť. Myslím si, že ich odradila moja zachmúrená tvár. Ešte nenadišla správna chvíľa. Musela som skontrolovať, či je všetko pripravené na potom. Nemala som dôvod na pochybnosti, bola to iba zámienka, aby som získala trochu času. Chcela som ho zastaviť. Alebo aspoň oddialiť. Vytratila som sa cez tajný priedchod medzi Dačou a reštauráciou. Používali ho účinkujúci umelci. Otvorila som ťažké dvere a vošla do kuchyne. Šéfkuchár Charles si ma nevšimol alebo sa tak tváril. Určite varil celú noc, nešiel domov, ba ani si nezdriemol. A jeho žena Amélia ho istotne vyčká-

vala a celú noc nezažmúrila oka. Podišla som k nemu a rozochvená mu položila dľaň na ruku.

– Všetkého je viac ako dost, Charly, – prihovorila som sa mu potichu. – Musíš sa ísť prezliecť.

– Viem...

Nechal hrnce hrncami a vypol sporák. Objal ma okolo pliec a obaja sme si naraz vzdychli. Každý z nás prišiel z iného sveta, ale za tých dvadsať rokov, odkedy sme sa tu spoznali, sme spoločnými silami preskákali učňovské roky, navzájom sme si pomáhali a boli jeden druhému oporou. Rozumeli sme si aj bez slov. Dlhو sme stáli v objatí a ja som z neho čerpala odvalu ísť ďalej.

– Uvidíme sa o chvíľu, – šepala som a odtiahla sa.

Keď som prechádzala cez prah Dače, ozvali sa mi za chrbtom hlasy, ktoré utíšili moje divoko bijúce srdce.

– Mami!

Otočila som sa a zbehla som po schodoch, aby sa mi Alexander s Romy mohli vrhnúť do náručia. Môj dvanásťročný syn sa ku mne pritískal ako malý chlapec. Vyzeralo to, akoby sa počas niekoľkých dní vrátil naspäť, do veku svojej osemročnej sestry. Strela som sa so znepokojeným pohľadom ich otca Samuela, ktorý ich mal v tom čase na starosti. Podišiel k nám a navyknutým spôsobom ma pobožkal do vlasov. Napriek rozchodu sa nám podarilo zachovať si nehu a spolupatričnosť. S deťmi v náručí som mu vyhladila neexistujúci záhyb na saku. Napriek okolnostiam ma pohľad na Samuela nahodeného v obleku pobavil.

– Sekne ti to, – prehodila som.

Zasmial sa a zasunul mi neposlušný prameň vlasov za ucho.

– Nemyslel som si, že to raz poviem, ale bez tohto komplimentu by som sa určite obišiel.

Pobozkala som ho na čerstvo oholené líce.

– Ideme?

Dávno sme netvorili nerozlučnú štvoricu. V duchu som Samuelovi ďakovala, že prišiel v pravej chvíli. Možno to vďaka nemu vydržím. Na recepcii sa to hemžilo priateľmi, susedmi, obyvateľmi dediny. A predsa sa nedalo prehliadnúť, že ktosi chýba. Známi sa objímali, bolo počuť tiché slová útechy, pridušený plač aj smiech cez slzy. Niektorí sa vypytovali, kedy sa sprievod pohne na odchod. Všetci vyčkávali, kým dám zelenú. Urobili zo mňa organizátorku, hoci som o to vôbec nestála.

– Kde je Maša? – spýtal sa Samuel a odtiahol ma bokom.

– V knižnici.

Pozrela som sa na hodinky. Bol čas. Pobozkala som deti a prikázala im, aby poslúchali a ostali so Samuelom. Dcéрке sa veľké čierne oči – presne také, aké má jej otec – zaliali slzami. Najradšej by som ju vzala do náručia a ušla, no čakali ma povinnosti. Aspoň som ju pohľadila po líci.

– Mami, ja sa bojím.

– Viem. Aj ja.

– Poď, Romy, – povedal jej Alex.

Autoritatívne ju vzal za ruku. Hľadela som za nimi, až kým mi nezmizli v dave hostí, ktorých väčši-

nou poznali. Neboli tu stratení, vždy sa našiel niekto, kto sa im venoval. Hoci v tom čase bývali v Dači iba každý druhý týždeň, vyrástli tam.

– Musím ísť.

– Hermína, – chytil ma za ruku Samuel.

Cez plece som sa naňho obzrela. Na tvári mu stále hral nežný úsmev.

– Zvládneš to?

– Jasné. Všetkú ma poznáš... Dám ti znamenie.

Prikývol.

Pred zatvorenými dverami knižnice som sa zhlboka nadýchla. Poznala som každé zákutie v miestnosti. Mašinou zásluhou som v nej prečítala kopolu kníh. Prevažne ruských – boli jej srdcovou záležitosťou. Koľkokrát ma tam Jo našiel na úsvite spať na pohovke! Pánky zaškrípali a ohlásili môj príchod. Žiadna reakcia. Neodolateľne priťahovaná a zároveň rozrušená ich posledným stretnutím osamote som potichu šla ďalej. Maša sedela na veľmi pohodlnej stoličke pri svojom Joovi a nežne pohládzala truhlu. Potichu mu spievala ruské zamilované piesne, donekonečna mu opakovala *duša maja*, duša moja. Keď mi tie slová pred dvadsiatimi rokmi preložila, mala som slzy na krajíčku napriek hrošej koži, ktorou som sa v tom čase chránila. Nevedela som nič o láske, neverila som, že naozaj existuje. *Duša maja* ma zasiahla rovno do srdca.

Bola som presvedčená, že je tam od úsvitu. Určite sa zobudila v rovnakom čase ako zvyčajne, teda o pol šiestej. Obliekla si smútočné šaty – zavínovacie šaty

námorníckej modrej farby. V kuchyni Dače si uvarila kávu a donútila sa zjesť raňajky. Potom šla za svojím mužom, tak ako to robila deň čo deň počas päťdesiatich piatich rokov. Zo záhrady sa pobrala do knižnice. Za niekoľko posledných hodín Maša zostarla o desať rokov. Vlasy, ako vždy zopnuté do uzla, ktoré až došiaľ zdobili hnedé pramene, jej celkom zbeleli. Biely prameň, ktorý na mňa pri prvom stretnutí tak silno zapôsobil, v priebehu jednej noci rozlial svoju bielosť po celej hlave. Mašu premohla staroba, až keď ju opustil Jo. Príliš veľký žiaľ. Príliš veľa slz. Samota, prázdno, ktoré už nikdy nič nevyplní.

– Len poď bližšie, *Golubka*, – šepala a vystrela ku mne ruku.

Keď ma prvý raz nazvala v materinskom jazyku *holubičkou*, pochopila som, že ma prijíma za svoju, ponúka mi srdce a svoju lásku. Láska. Pri Maši a Joovi som spoznávala, čo to slovo znamená. Láska, ktorá je útechou i liekom, ktorá napráva krivdy a pomáha rásť. Pobožkala som ju do dlane, pritom som však nespustila oči z Joa a voľnou rukou som sa dotkla dreva. Ako by som mohla väčšmi raniť srdce žene, ktorú som mala najradšej na svete? Pevne som sa chytila rakvy a stisla Mašinu krehkú a zároveň silnú ruku. Posledný raz som stála uprostred medzi dvoma bytosťami, ktoré mi umožnili stať sa ženou, ktorou som bola. V tom pociť som sa strácala, pokúšala sa ovládnuť triašku a zadržať slzy, čo ma páľili v očiach.

– Už je čas? – spýtala sa tichým hlasom, ktorý akoby jej nepatrilo.

– Odpusť, Maša.

Jej utrápený vzdych mi lámal už aj tak ubolené srdce. Na znak odpustenia mi pobožkala jamku na zápästí.

– Jo opustí Daču. Svoju Daču. Mala som odísť prvá... Choď po nich, *Golubka*...

Vypotácala som sa z knižnice. Len čo som otvorila dvere, zjavil sa predo mnou Samuel.

– Kde sú deti?

– Je s nimi Amélia, neboj sa.

– Zašiel by si po ostatných?

Na okamih zatvoril oči, čeľusť sa mu zachvela. Iba na pár sekúnd. Chvíľu trvalo, kým sa vrátil s Charlym a Gabym – naším legendárnym šéfkuchárom a pamätníkom. Priviedol aj zamestnanca pohrebnej služby, lebo im na nesenie rakvy chýbal štvrtý človek. Potichu sme vošli do miestnosti. Maša posledný raz objala Joa, svoju jedinú životnú lásku. Mlčky sme čakali. Po chvíli vstala a cúvla. To bol signál. Skôr ako sa chlapi chopili smutnej povinnosti, chytila som Samuela za ruku a povzbudzujúco som sa naňho pozrela. Potriasol hlavou. Bolo toho naňho príliš. Joova smrť ho zasiahla silnejšie, ako som si myslela. Všetci okrem profesionálneho nosiča rakiev s úctou pobožkali Mašu na líce. Vypočuli si pokyny, každý sa postavil na určené miesto a všetci naraz zdvihli rakvu s Joom. Uprene som hľadela chlapom na ruky nesúce telo muža, ktorý bol pre mladších druhým krstným otcom a nerozlúčnym spoločníkom pre Gabyho.

Ten vzlykal, nedal sa utíšiť. Slávnostným, takmer vojenským krokom sa pohli vpred. Samuel s Charlym upierali pred seba prázdne pohľady zastreté tem-

ným smútkom. Keď prechádzali okolo mňa, ustúpila som im z cesty. Malý sprievod uzatvárala Maša. Kráčala dôstojne ako kráľovná. Spomalila a usmiala sa na mňa.

– Pridaj sa ku mne, *Golubka*, a prived' aj deti, – prikázala mi.

Na okamih sa mi vybavil jej obraz pred dvadsiatich rokov. Odhodlaná, mierna a zároveň prísna, ale vždy hrdá. Teraz sprevádza manžela na poslednej ceste. Jo posledný raz prechádzal cez Daču stredom čestného špaliera, pred zrakmi priateľov, dedinčanov, hostí, bývalých sezónnych zamestnancov, skrátka všetkých, ktorí prišli. Maša zastala na vstupnom schodisku. Stála som po jej pravici s Alexandrom a Romy zavesenými na ľavej ruke. Maša nespúšťala z Joa zlatozelené oči plné slz.

– Jo odišiel. Je po všetkom.

Na cintoríne bola hlava na hlave. Každý chcel byť s Joom do poslednej chvíle. Podaktorí sa prekřzli okolo hrobov, rodičia vykladali deti na múr cintorína. Poznali ho ľudia zo širokého okolia. Dedinský kňaz odriekal modlitby, požehnal jeho telo a nedalo mu, aby neprihodil k dobru niekoľko viet. Jo nikdy nevošiel do kostola. Báł sa, že ho blesk zrazí na zem. Vždy mal však v úcte všetko posvätné, mal v sebe bázeň pred Bohom a s obľubou diskutoval s jeho zástupcom na zemi. Farár nám rozprával o ich nekonečných debatách pri pastise v goultskej *Kaviarni pri pošte*, po ktorých v trhové dni nasledovala ochutnávka omáčky aïoli. Dozvedeli sme sa, že Jo bol presvedčený, že mu

nikdy nebudú odpustené všetky hriechy, ale tvrdil to so smiechom a vzápätí objednal ďalšiu rundu. Nikdy ich nerátal, načo aj, dodal. Medzi prítomnými zaznel smiech. Dokonca ani Maša sa nezdržala.

– Neboj sa, priateľu, takým ako ty Boh odpustí všetko.

Po niekoľkých minútach ticha mi dal znamenie. Nežne som pobozkala Mašu na líce a vykročila.

– Pripravila som sa na teba, Jo. V kabelke mám príhovor, ale ty také veci z duše neznášaš, preto ho tam nechám ležať ďalej. Viem, ako nerád si hovoril o sebe, preto nemám v úmysle rozprávať o tvojom živote. Si ostýchavý ako všetci, ktorí vyrastali sami, preto ťa nebudem uvádzať do rozpakov. Som na tom predsa podobne ako ty. Naučil si ma, že to mám prijať a byť na to hrdá. Mal by si vidieť okolo seba všetkých týchto ľudí, ktorí ťa majú radi. Sú tu s tebou a s Mašou. Dača praská vo švíkoch, Jo. Dača žije a vždy bude žiť pre teba. O pár hodín tu bude znieť tvoja milovaná cigánska muzika, budeme piť a tancovať, tak ako si to vždy robil ty. Dôveruj nám, že staré dobré zvyky zachováme. Všetci sme s tebou prežili svoje, tí najšťastnejší kus života. Nech si každý s láskou zaspomína na čas strávený s tebou. To, čo som s tebou prežila ja, ma navždy zmenilo a urobilo ma takou, aká som dnes. Nepoznal si ma a otvoril si mi dvere svojho domu. Nesúdil si ma a podal si mi ruku. Naučil si ma dúfať a pracovať, ukázal si mi, čo je rodina. Dnes som silná a hrdá na to, čo si mi dal – a nikdy si za to odo mňa nič nečakal. Myslela som si, že tu budeš večne. Mýlila som sa. Hnevám sa za to na teba, vieš? Veľmi sa

hnevám. Prvý raz, odkedy ťa poznám, som pripravená prekonať strach vzoprieť sa ti a vykričať ti to. A ver, že tentoraz by som ťa prekričala. Takže aspoň tušíš, aká zlosť vo mne vrie. Nemal si právo odísť tak rýchlo, opustiť nás za niekoľko hodín a nedopriať nám čas, aby sme sa pripravili na život bez teba...

Potrebovala som prestávku. Pomaly som sa nadýchla a pokračovala som:

– Napriek tomu som šťastná, že sa to stalo tak, ako sa to stalo. Na terase tvojej reštaurácie, uprostred hostí, po tom, čo si nalial posledný pohár toho červeného ekrazitu, ktorým si nás s takou obľubou opíjal. Odišiel si za svojím anjelikom. Povedz svojmu dievčatku, že by mi bolo cťou, keby som ho mohla spoznať. A ešte niečo: o Mašu sa nemusíte báť. Som tu s ňou a pre ňu – a to sa nikdy nezmení.

Osmelila som sa pozrieť na Mašu. Usmiala sa na mňa, znova som sa nadýchla.

– Ďakujem, Jo, že si nikdy nevyslovil moje meno. Ďakujem, že si ma vždy volal *mladá*. Tak veľa to pre mňa znamená a nikdy sme sa o tom nerozprávali... Zachovávali sme si odstup a ten mi bránil, aby som ti to povedala... Dúfam, že vieš, o čom hovorím.

Končekmi prstov som mu poslala vzdušný bozk a posledný raz som pohladila drevenú rakvu. So sklonenou hlavou a premáhajúc plač som sa vrátila na miesto. Maša mi chytila tvár do dlaní, vtisla mi bozk na čelo a zadívala sa mi do očí.

– Buď si istá, *Golubka*, že vie. Jo to vie...

V Dači to bzučalo ako v úli. Všetko dianie sa sústredilo do hlavnej budovy. Ako na začiatku. Reštau-

rácia bola zatvorená. Deti – vrátane mojich a Charlových – behali po záhrade, po sade a okolo bazéna, kľučkovali medzi hosťami, zabávali sa a podchvíľou vbehli dnu, aby si uchmatli tu koláčik, tam špízik. Museli sme sa na nich smiať. V ohrievačoch plápolal oheň, fakle horeli, svetelné girlandy ožarovali pergolu a Joovi celoživotní priatelia hrali svoje clivé, ťahavé, mámvivé piesne. Maša sedela na pohovke a trpezlivo, prívetivo, s pokojom a zhovievavo prijímala kondolencie. S jedným okom ustavične upretým na ňu som chodila z jedálne na terasu, zašla som aj na recepciu, aby som sa presvedčila, či nikomu nič nechýba, s kým som mohla, s tým som sa pustila do reči, aby sa nikto necítil odstrčený. Smútili sme za Joom, ale jeho kar musel byť oslavou života. Všetci, ktorí niekedy v Dači pracovali, hoci prišli len na jednorazovú výpomoc, priložili ruku k dielu. Neušlo mi, že si Samuel čosi šušká s Mašou. Na perách mu pohrával smutný úsmev. O chvíľu mi zastal za chrbtom.

– Pre teba. Od Maše.

Ponad plece mi podal štamprlík vodky. Pokrútila som hlavou. Nebolo jej to po vôli a z opačného konca terasy ma hypnotickým pohľadom prinútila vypiť ju.

– Uvoľni sa, Hermína, prosím, – pošepol mi. – Jo by si nemohol želať nič lepšie.

Zažmúrila som obe oči a hodila vodku do seba. To páľilo! Akoby ma koplá elektrina.

– Ďakujem, – vrátila som mu pohárik.

A vrátila som sa aj k svojim povinnostiam, hoci na rozdiel od toho, čo si podľa všetkého myslel Samuel, vlastne neboli mojimi povnosťami. Všetko som ro-

bila iba preto, lebo som to tak chcela. Aby napriek smútku a dôvodu, pre ktorý sme sa v ten deň zišli na kare, boli všetci šťastní. Aby si Maša mohla povedať, že Jo odišiel, tak ako žil, v družnej nálade a pri hudbe. Vždy mu predsa záležalo iba na šťastí a spokojnosti hostí, priateľov a rodiny. Preto sa aj po osemdesiatke prinútil deň čo deň vstať pred východom slnka. Okrem toho som si musela priznať, že horúčkovitá činnosť mi pomáha, aby som sa nezrútila. Vďaka ruchu, ktorým Dača žila, som bola schopná čeliť rane osudu a kráčať s hrdou vztýčenou hlavou. Tak ako ma to naučili.

Prenasledoval ma ako príznak. Videla som Joa všade. Počula som jeho srdečný, hlasný smiech, cmuknutia, keď pobozkal Mašu, presvedčený, že ho nikto nevidí, cvaknutie zapalovača Zippo, keď si na sklonku dňa zapálil obľúbenú cigarku Café Crème. Zotmelo sa. Hudba hrala hlasnejšie, tanečné páry sa vyrojili na improvizovaný parket na terase a obsadili priestor pred muzikantmi. Najstarší účastníci na čele s Joovým priateľom z detstva Gabym sa zhákli okolo stola a pri partičke kariet spomínali na kamarátove švindle. Za normálnych okolností by som sa nad nimi pousmiala. Prišiel po mňa Samuel. Vraj sa chce Maša so mnou rozprávať. Nechala som všetko tak a náhlivo som sa pobrala za ňou. Na tvári sa jej objavili prvé stopy únavy.

– Ako sa cítiš?

– Nerob si starosti, som v poriadku. Všetci sa o mňa ochotne starajú, jeden mi prinesie jedlo, ďalší príde

s nápojom. Jo je šťastný, že je nám všetkým spolu veselo.

Maša hovorila o Joovi, akoby tu bol s nami, a inak to už nebude.

– Až na jednu malú výnimku...

– Akú?

Chytila ma za ruku a nežne sa na mňa usmiala.

– Zatancuj si, *Golubka*, tancuj.

Pokúsila som sa jej vymaniť, ale mala prekvapivo mocný stisk.

– Nie, to nemôžeš odo mňa chcieť... Nemôžem... Idem...

– Odkedy si prekročila prah Dače, vždy si na oslavách tancovala. Len si spomeň na svoju prvú párty. A dnešný večer musí byť krajší než všetky predošlé, nemám pravdu?

Nevedela som, čo na to povedať.

– Nechcem ťa uraziť, preto ťa nejdem žiadať, aby si to urobila pre Joa. Také citové vydieranie by mu bolo proti srsti, a to plným právom. Chcem, aby si to urobila pre seba. Nedus v sebe smútok, nedaj sa ním rozleptať. Dnes večer precíť a preži svoj žiaľ naplno, potom bude príliš neskoro, ver mi. A ber to ako rozkaz.

– Tak dobre, – vzdala som sa.

Spokojne, ale smutne sa usmiala. Vzala zo stola fľašu vodky, naliala za dva poháriky a jeden mi podala.

– Pripíjam na Joa! Aby jeho duša zostala v Dači navždy, nech sa stane čokoľvek. Aj keď ma tu už nebude. Lebo my budeme žiť medzi týmito múrmi na-

vždy. Nech teda to, čo po sebe zanechal, nikdy nepominie.

Aj v tomto veku bola schopná hodiť do seba za pohárik vodky na ex. Nespúšťajúc z nej oči, urobila som to isté.

– Chod', *Golubka*, tancuj.

Objala som ju a zamierila na parket. Cestou som natrafila na Alexandra a Romy, oboch som pritiahla k sebe a v opojení si ich tuho privinula. Tanec mali v krvi od malička. Už v dojčenskom veku som ich vodila na hotelové večierky a oni si to neskutočne užívali. Pri pohľade na ich usmiate tváre zo mňa aspoň čiastočne opadlo napätie. Cítila som však, že to nestačí. Maša spustila proces, ktorý som musela doviest do konca.

– Ocko! – zvolala Romy natešene.

Pridal sa k nám, vzal ju do náručia a krútil sa s ňou. Po chvíli si vydrankala, aby ju pustil, a ušla. Alexander ma pobožkal na líce.

– Môžem ísť, mami?

– Len bež, srdiečko.

Rozbehol sa preč a ja som zostala nehybne stáť. Samuel takisto.

– Viem, že sa to nehodí, – obrátila som sa naňho, – ale chcem, aby si si so mnou zatancoval. Pre naše spomienky na toto miesto, pre spomienku na Joa, pre šťastné chvíle, ktoré sme prežili, pre vieru a nádej, že všetko bude dobré. Tancuj so mnou, Samuel, a neprestávaj. Hlavne sa nezastavuj.

Bez slova ma chytil za ruky, preplietol si prsty s mojimi a viedol ma doprostred parketu. Ostatní nám

urobili miesto, muzikanti spustili pieseň, ktorú som poznala naspamäť – a oni to vedeli. Skrslo vo mne podozrenie, že ich Maša požiadala, aby s ňou vyčkali na správny okamih. Spievala som, čo mi stačil dych. Spievala som pieseň v cudzom jazyku, ale Maša mi jej slová preložila. Spievala som pieseň, ktorá rozprávala príbeh národa, ku ktorému som nepatrila. Hovorila o utrpení a nádeji. A potom som sa vzniesla, Samuel mi vzal pevnú pôdu pod nohami. Neúnavne ma zvrátil v tanci, nemalo to konca-kraja. Po chvíli mi začali tiecť po lícach slzy, no tancovala som ďalej, ani Samuel nepoľavil v tempe. Dať zo seba všetko. Žiť na doraz. Utápala som žiaľ v náručí otca svojich detí, tancovala som do úplného vyčerpania s mužom, ktorého som kedysi milovala. Plač zo mňa vyrážal v slzách, pote, smiechu aj vo výparoch vodky. Plakala som od žiaľu nad stratou otca, ktorého som nikdy nepoznala. Samuel ma pozoroval, striehol, kedy to vzdám. Tá chvíľa však bola ešte v nedohľadne.

Neprosila by som o milosť za nič na svete. To sa dalo čakať. Všetko som vnímala, iba trochu hmlisto. Bola som opojená slzami, žiaľom a únavou. V sále zostali už iba najbližší priatelia. Samuel ma podopieral, aby som sa nezviezla na zem. Dovedol ma k Maši.

– Som na teba pyšná, – povedala mi. – Zajtra ti bude lepšie. Teraz si choď ľahnúť.

Privinula si ma v náručí.

– Maša, ja... Ja...

Povolila objatie, nenechala ma dohovoriť a už jej nebolo. Do poslednej chvíle si zachovala dôstojnosť.

O chvíľu sme spolu so Samuelom Daču opustili. Doľahla na nás realita, mlčky sme prišli až k mlynu. Pred dverami som si najskôr urovnala myšlienky, aby som nabrala odvahu prehovoriť.

– Prepáč mi ten dnešný úlet.

– Aj ja som to potreboval. A... dávno sme si spolu nezatancovali.

S dojatím som prikývla. Votrela sa medzi nás ticho obťažkané spomienkami. Samuelovi sa istotne vyba-vili spoločné večierky v Dači, ja som myslela na ten, o ktorom sa zmienila Maša. On tam nebol.

– Môžem ísť? – ozval sa po chvíli. – Deti padajú od únavy, musím ich zobrať domov.

Pritiahla som si ho, zaborila mu tvár do krku.

– Ďakujem. Dobrú noc, Samuel.

Pobožkal ma do vlasov a zvrtol sa na päte.

Zvalila som sa do postele. Ráno ma bude pekelné bo-lieť hlava. Jo by zajasal, keby ma videl v takom sta-ve. Oslávili sme ho vo veľkom štýle. Uctili sme si ho dôstojne a veľkolepo, ako sa patrí na človeka jeho for-mátu. Než som zaspala, premietla som si Mašin prípi-tok, ktorý vo mne uvoľnil stavidlá. „Pripíjam na Joa! Aby jeho duša zostala v Dači navždy, nech sa stane čokoľvek. Aj keď ma tu už nebude. Lebo my budeme žiť medzi týmito múrmi navždy. Nech teda to, čo po sebe zanechal, nikdy nepominie.“

Mohla sa na mňa spoľahnúť.

AGNÈS MARTIN-LUGAND

Slnko v duši, nádej v tebe

Prvé slovenské vydanie

Vydalo vydavateľstvo Lindeni v roku 2021 v spoločnosti
Albatros Media Slovakia, s. r. o., so sídlom Mickiewiczova 9,
Bratislava, Slovenská republika.

Číslo publikácie 2476

Zodpovedná redaktorka Jana Števlíková
Technická redaktorka Jana Urbanová

Z francúzskeho originálu *Agnès Martin-Lugand: La Datcha*,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Michel Lafon v Neuilly-sur-Seine
v roku 2021, preložila Zuzana Szabóová.

Jazyková redakcia Marta Jankajová

Návrh obálky Natálie Pecková

Sadzba Lubomír Kuba

Tlač CPI Moravia Books, s. r. o., Pohořelice

Cena uvedená výrobcom predstavuje nezáväznú
odporúčanú spotrebiteľskú cenu.

Objednávky kníh:

www.albatrosmedia.sk

eshop@albatrosmedia.sk

tel.: 02/4445 2046

ALBATROS MEDIA